

ધોરણ : 10 ગુજરાતી

પાઠ : 15

બોલીએ ના કાંઈ

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન : 1 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

(1) કવિ શું કરવાનું કહે છે ?

(ક) બોલવાની ના પડે છે.

(ખ) બોલવાનું કહે છે.

(ગ) મૂંગા રહેવાની ના પડે છે.

(ઘ) બોલવું પણ ધીમે ધીમે.

(2) હદય ખોલવું એટલે ?

(ક) બીજાની વાત સાંભળવી.

(ખ) ઓપરેશન કરાવવું.

(ગ) કશું જ બોલાવું નહીં.

(ઘ) પોતાના દિલની વાત બીજાને કહેવી.

પ્રશ્ન : 2 નીચેના પ્રશ્નોનોનાં એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

(1) બીજા લોકો શામાંથી આનંદ મેળવે છે ?

➤ બીજા લોકો અન્યની વ્યથા જાણવામાંથી આનંદ મેળવે છે.

(2) વહેણના પાણીને કોણ ઝીલે છે ?

➤ વહેણના પાણીને સાગર ઝીલે છે.

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના પ્રશ્નનો બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર આપો.

(1) કવિ આપણી વ્યથામાંથી કેવી રીતે રસ્તો કાઢવાનું કહે છે ?

- કવિ જણાવે છે કે આપણી વ્યથા જાણીને દૂર કરવામાં મદદરૂપ થવામાં કોઈને રસ નથી. એટલે એ વ્યથામાંથી બહાર નીકળવાનો માર્ગ આપણે જ શોધવાનો છે. એ માટેનો સાચો માર્ગ એ છે કે

આપણે એ વ્યથાને એકલા જ સહન કરવી. એ અંગે કોઈને

ફરિયાદ ન કરવી. હૈયામાં ગમે એટલી તેટલી વ્યથાનો અગ્નિ

સળગતો હોય, પણ બહારથી શીતળતા રાખવાની છે.

પ્રશ્ન : 4 નીચેના પ્રશ્નોના સાત-આઠ લીટીમાં જવાબ આપો.

(1) ‘બોલીએ ના કાંઈ’ કાવ્યનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

➤ ‘બોલીએ ના કાંઈ’ કાવ્યમાં કવિ માણસને જીવનબોધ આપતાં કહે છે કે જીવનમાં દુઃખ કે સંઘર્ષ તો આવવાનાં જ. એમને માણસે એકલા જ સહન કરવાં, કેમ કે સમાજમાં એવા લોકો હોય છે જેમને માણસની વ્યથા જાણવામાં જ રસ હોય છે. એટલે એની આગળ વ્યથા કહેવાથી કોઈ અર્થ સરતો નથી. નિર્જન માર્ગ હોય કે સૂની સીમ હોય, પણ માણસે તો પોતાનું ગાન ગાતાં ચાલવાનું છે.

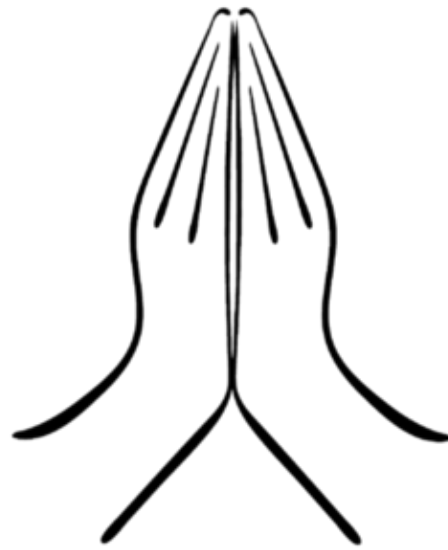
ગામને પાદર લાખો લોકોનો સમૂહ ભેગો થયો હોય ત્યારે સૌ પોતપોતાની ધૂનમાં હોય છે. તારામઠી અંધારી રાત હોય કે રણનો ભયંકર તાપ હોય, અર્થાત ગમે તેવી પરિસ્થિતિ હોય માણસે પોતાની વ્યથા એકલા જ સહન કરવાની હોય છે. હૈયામાં દુઃખનો ગમે તેટલો અગ્નિ સળગતો હોય પણ બહારથી તો શીતળતા જ રાખવાની હોય છે.

(2) કાવ્યપંક્તિ સમજવો – “ પ્રાણમાં જલન હોય ને તોયે ધારીએ
શીતળ રૂપ ! ”

- પ્રસ્તુત પંક્તિ ભાવક-આપણ-ને ઉદ્દેશીને લખાઈ છે. આપણું હૃદય
દરેક પળે એકસરખી સ્થિતિમાં હોતું નથી. આપણે બળતરા,
દાઝ, ગુસ્સો, ક્રોધ અનુભવીએ છીએ. કવિ કહે છે કે
આપણે એ અનુભવના અગ્નિથી સતત દાઝતા હોઈએ તોપણ

વિવેક અને સહનશીલતા કેળવીને એનો અણસાર સુદ્ધા કોઈને
આવવા દેવો જોઈએ નહિ. ચંદન જેમ ઘસાય છે તેમ સુગંધ
આપે છે – આપણે સહેજ પણ મગજ ગુમાવ્યા વિના આપણું કાર્ય
કરતા રહેવાનું છે. આપણાં વાણી તેમજ વર્તન વિરોધાભાસી ન હોવાં
જોઈએ. આપણા વર્તનમાં માત્ર ને માત્ર શીતળતા – પ્રેમ-ની સરવાણી
વહેવી જોઈએ.

Thanks

For watching